

Nyhed

Minksag: Ombudsmanden ikke enig i afslag på aktindsigt i action card

15. september 2021

Før sommeren konkluderede ombudsmanden, at det var i orden at tilbageholde dokumenter, som måtte forventes at indgå i granskningskommissionen om sagen om aflivning af mink. Det samme gælder ikke for det materiale, som myndighederne forventede skulle indgå i en advokatundersøgelse af andre dele af mink-sagen. Det følger af en ny udtalelse fra ombudsmanden.

I sagen havde en journalist fået delvist afslag på aktindsigt i forskellige versioner af et action card, som politiet brugte ved gennemførelsen af regeringens beslutning om aflivning af mink. I sin afgørelse henviste Justitsministeriet til generalklausulen i offentlighedslovens § 33, nr. 5. Ministeriet anførte, at aktindsigt kunne skade en forventet uvildig undersøgelse af brugen af action card'et, f.eks. en kommende advokatundersøgelse.

Ombudsmanden konstaterer, at ministeriet ikke afslog aktindsigt med den begrundelse, at det var forventeligt, at materialet (evt. tillige) ville indgå i en undersøgelses- eller granskningskommission. Han bemærker også, at der ikke var risiko for påvirkning af vidneforklaringer mv., og at Justitsministeriet ikke havde peget på mulige skadevirkninger i relation til udarbejdelse eller afgivelse af dokumenter mv. til den forventede undersøgelse.

Ombudsmanden mener på den baggrund, at der på afgørelsestidspunktet ikke var grund til at tro, at aktindsigt kunne skade gennemførelsen af advokatundersøgelsen.

Til støtte for afslaget anførte Rigspolitiet og Justitsministeriet desuden, at udlevering af materialet kunne føre til, at medierne foretog sideløbende undersøgelser af de spørgsmål, som skulle indgå i den ventede undersøgelse. Men det argument er ombudsmanden ikke enig i.

"Offentlighedslovens klare udgangspunkt er, at medier har ret til sideløbende undersøgelser af forvaltningen – det er et af hovedformålene med loven. Og jo bedre indsigt medierne kan få i en sag, desto større er sandsynligheden også for, at medierne kan beskrive sagen retvisende," siger Niels Fenger.

Ombudsmanden har nu bedt Justitsministeriet om at genoptage sagen og træffe en ny afgørelse over for journalisten.

Ombudsmanden har ikke taget stilling til, om Justitsministeriet efter en ny vurdering kan undtage hele eller dele af materialet fra aktindsigt. Under ombudsmandens behandling af sagen oplyste Justitsministeriet, at det pågældende materiale nu også var sendt til granskningskommissionen om sagen om aflivning af mink. Som det fremgår nedenfor, gælder der særlige regler om aktindsigt i materiale, der indgår i en undersøgelses- eller granskningskommission.

Læs [ombudsmandens udtalelse](#)

Læs [tidligere nyhed om aktindsigt i Mink-sag](#)

For yderligere oplysninger:

Folketingets Ombudsmand Niels Fenger, tlf. 42 47 50 91

FAKTA

Undersøgelser af sagen om aflivning af mink

- På et pressemøde den 4. november 2020 blev det offentliggjort, at regeringen havde besluttet, at alle mink i Danmark skulle aflives.
- I forbindelse med gennemførelsen af regeringens beslutning anvendte politiet et såkaldt action card ved kontakten med minkavlere.
- Beslutningen om aflivning af mink og gennemførelsen heraf gav anledning til offentlig debat om bl.a. lovgrundlaget mv. for beslutningen samt regeringens ageren i sagen.
- Den 21. december 2020 offentliggjorde Folketingets Udvalg for Forretningsordenen et udkast til kommissorium for en granskningskommission om sagen om aflivning af mink. Ifølge udkastet skulle kommissionsundersøgelsen ikke omfatte "udfærdigelsen, indholdet og brugen af de såkaldte action cards".
- Den 23. april 2021 iværksatte Folketinget en advokatundersøgelse om politiets brug af et action card i forbindelse med aflivning af mink.

Kommissionsundersøgelser og andre uvildige undersøgelser

For undersøgelses- og granskningskommissioner gælder reglerne i lov om undersøgelseskommissioner og granskningskommissioner. Det følger af lovens § 31, stk. 1, at der ikke uden samtykke fra kommissionen må gives aktindsigt efter offentlighedsloven i materiale, der indgår i undersøgelsen.

I forlængelse heraf står der i forarbejderne til offentlighedslovens § 33, nr. 5, at denne bestemmelse efter omstændighederne kan anvendes til at tilbageholde dokumenter mv., som må forventes at komme til at indgå i en kommende undersøgelseskommissions arbejde. Det angives samtidig, at det i vurderingen i denne situation vil skulle indgå, hvor nært forestående nedsættelsen af kommissionen er, og om der er tale om centrale dokumenter og oplysninger. I sagen [FOB 2021-13](#) kunne ombudsmanden – i lyset af de væsentlige ligheder mellem undersøgelses- og granskningskommissioner – ikke kritisere, at § 33, nr. 5, efter omstændighederne kan anvendes tilsvarende i relation til materiale til en kommende granskningskommission.

Disse regler kan ikke generelt overføres til også at gælde for materiale, som forventes at komme til at indgå i en advokatundersøgelse. Advokatundersøgelser udgør en mindre formaliseret undersøgelsesform sammenlignet med f.eks. undersøgelseskommissioner. Advokatundersøgelser er ikke særskilt lovreguleret, og iværksættelse af en advokatundersøgelse kræver ikke lovhjemmel.

Generalklausulen i offentlighedslovens § 33, nr. 5

Offentlighedslovens § 33, nr. 5, har følgende ordlyd:

”§ 33. Retten til aktindsigt kan begrænses, i det omfang det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til:

(...)

5) Private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet.”

Bestemmelsen har ifølge forarbejderne et snævert anvendelsesområde. Det er en forudsætning for at undtage oplysninger fra aktindsigt efter bestemmelsen, at myndigheden har konkretiseret og sandsynliggjort de mulige skadevirkninger forbundet med at give aktindsigt.